

Búzás Huba

Anyám meséi ~ vacsora helyett

elűztek, kisfiam, engemet is a hazámból,
gyerek voltam, alig nagyobb, mint épp te, most,
mivel nagyapád nem tette le, tudd, a románnak
az esküvést, iszkolhattunk kiebrudal-
va: marhavagonban hagytam el ottho-
nomat, nyakon csapott az állomá-
son pár behemót hivatalnok,
a padlón azt' lukat farag-
tunk ~ pfúj! ~ ürüléknek
utazva jövőbe,

nahát, *ez a most a jövő*, nincs más vacsorára,
papír-stanicliból szemernyi morzsa jut,
idestova majd' két évtized óta remélek,
hisz akkor indította el nagy Istenünk
bennem az időt, de ma merre tekintsek?
szemedre nem jön álom? jajj, nekem!
még jobban mardos az éhség
és összegörnyedten, ha jársz,
engem taszigál le
hitem ormaisól...

keblére itt ki ölel? vihorász a fagyos tél,
apádat elzavarta földjéről a gróf,
hát, futnak a nincstelének, ki hová, jön a csendőr,
lehelletünk ~ na, né! ~ pihékben hulldogál,
karunkon a bőr viaszosra aszott, ám,
ha nincs menekvés is, te mosolyogj!
az élete más az uraknak,
igaz, de fogj át, kisfiam,
ilyképp a halál, hej,
meglásd, gyönyörű lesz

kötéltánc

nyomorú utcasor hörög ma is amerre
sistergő sebességű éveink során
~ hja, ezzel tartozunk az igazságnak ~
ideodázva kifőzdek fölött kötélen táncos voltam ~ ingyen ~
gőzölgő napesés felé
a délután karizmán...

fémzöld legyek napoznak arra porganéjban,
lázállatkák, melledző lebzsikék
ivarzanak drog-dílerekkel,
rósejbnire kesernye sört
piálva félpucéran...

hallom hajzsíros életük alt hangjait...
ma már csak fantomok, kiborgok
a képernyőtökön

Majdnem fohász

múlásom közelít, megtestesült *alattom*, kibírjam elveszíteni
a könyvek ezrét! gyönyör volt olvasásuk polcaim alatt...
erős pogányhitet az isten adjon, ne fájjon őket félre lökni ~
nemlét! kivált az el nem olvasottakat,

hja, és iszonytató lesz nőmet hátra hagynom, asszonyokat, akiknek
kölyke bús-apátlan, emlék, hogy némelyik ki más ölébe ül,
vigasztaló, talán nem mind a fattyom, s a lányokat,
akikkel sohse háltam, duvatlan dolgom végezetlenül...

barátaim! lehattünk volna néha többen, hogy hurrikánjaimat
folyva fúdogáltam ~ hitványabbakra ~ sok tipródó évekig,
a legpimaszabbat le mégse döftem, maradnom kéne még
~ halálra váltan? ~ az ember míg, ej, neki mérgedik

Aknay Tibor

Kis történet a nagy háborúból

Az asszony becsukta maga mögött az ajtót. Megfordult, szemben a tágas térrel, amelyet kisebb-nagyobb házak, többnyire földszintes, kicsi ablakosak vettek körbe, és elindult a januári éjszakában. A mély hóban csak lassan jutott előre. Lámpásnak ott volt a Hold, de azon kívül gyertyányi fény sem mutatkozott. Mintha az egész világ mély álomba zuhant volna. Néma házak, ameddig csak befogta a tekintete. Elérkezett az első házhoz. Alacsony eresze kikönyökölt az árok fölé, két ablakát – kívülről fatábla, más néven zsalugáter védte. Az asszony megkocogtatta a fát, majd várt. Nem kapott választ. Kis idő múlva újból próbálkozott. De a ház – annak lakói, ha voltak – némák maradtak. Az asszony ment tovább a következő házhoz, azután újabb és újabb házak kerültek sorra. Mindenütt ugyanaz a némaság.

Az utolsó háztól visszafordult. Úgy érezte, kihűlt a vér az ereiben. Minden ereje elfogyott. Fel kellene adnia: eddig tartott a küzdelem. Már hetek óta úton voltak: ő és a négy gyerek – a legkisebb alig pár hónapos, akinek a sírása ébresztette az anyát. Így indult el, segítséget remélve, hogy akad valaki, akinél megmelegíthetné azt az üveg tejet...

A háború már hónapokkal előbb befejeződött. A nyugati hadszíntereken fogságba került katonák, olykor családostul, hazafelé tartottak. Ki így, ki másképp, amilyen mód adódott éppen. Az asszony – egy későbbi kitelepítési határozatban: őrnagy özvegye – két szekérrel és nyolc lóval. Az egyik kocsinak ő maga ült a bakján, a másikat az ura tisztiszolgája, legénye hajtotta. Az őrnagy, aki túlélte a tordai katlan poklát, alulmaradt a szervezetére támadó gyilkos kórral szemben. A nyár végén, a fogságban mondott búcsút a világnak. Fájdalmat nem érzett, a morfium-lebegésben a végén már csak álmodta az életét. Az utolsó pillanatai tiszták voltak. Mindenkit megismert: az asszonyát, az orvost és az ezredest, aki a hazaindulást tudtul adó hírt hozta. Mire az alakulat menetkészen állt, az őrnagyot eltemették. A huszonéves fiatalasszony elindult. Keresztül az Alpok hágoín, Magyarországra. Haza.

Története az őrnaggyal kilenc éve kezdődött. Az érettségiző nagylány a kisvárosi korszón szóba elegyedett a jóképű, szép szál huszár főhadnaggyal. A véletlen találkozót rövidesen bemutatkozó látogatás követte. Majd esküvő és a közös új élet a visszakerült Kárpátalján és mindenütt, ahová az urát – mindig így nevezte – vezényelték.

Hányszor, de hányszor ment már végig a közösen járt utakon gondolatban, és kereste – hiába – a férfi adta biztonságot, hogy egyáltalán volt, még akkor is, ha csak a jövő-menő hírek szóltak felőle. Most itt áll ebben az új világban, és még arra sincs hatalma, hogy meleg tejet adjon a gyerekeinek. Imádkoznia kellene, de nem megy. Nincs reménye az első mondathoz sem.

Lassan visszaért a házhoz, amely talán községháza, vagy tanyaközpont lehetett. A

szempilláira ráfagyott a lehelete. Valami arra készítette, hogy benézzen a tér központi helyén álló épület ablakán. Szinte rátapadt szemével az üvegre. Odabent ide-oda hajladozó gyertyafény rajzolt különös árnyakat a falra, a kéményből vékony füstcsík tört a csillagok felé.

Nagyot sóhajtott, azt is inkább befelé, és lenyomta a kilincset. A tágas előtérben viszonylagos meleg fogadta. A három nagyobbik ugyanúgy aludt, ahogy hagyta őket. De mi van a kicsivel? A sarokban találta, boldogan szuszogott, szája sarkában az elfogyasztott tej nyomai. Az asszony először nézett szét úgy igazán, s csak most látta meg azt a négy férfit, akik addig észrevétlen árnyként húzódtak meg az egyik fal mellett.

– Jöjjenek elő! – ha már itt vannak – tette hozzá. Azok kiléptek a sötétség szárnyai alól. Fialatok voltak, csak egyikük idősebb valamivel. Az öltözetük amolyan átmeneti a katonai és a civil között. A legfiatalabbnak látszó megszólalt.

– Ne haragudjon ránk, mi csak szállást kerestünk. A kicsi meg csak sírt, gondoltuk, megvigasztaljuk. Találtunk egy üveg tejet, a többi már jött magától. De nem akar leülni?

Ez igen. Egy vadidegen fiatalember hellyel kínálja őt – az őrnagy özvegyét –, aki melleleg ugyanúgy, ismeretlenként nyitott ide be pár órával korábban, hogy ne a szabadban kelljen tölteniük az éjszakát. Az asszony elfogadta az invitálást, leült az asztal mellé. Ekkor az újonnan jöttek is letelepedtek.

– Megkínálhatjuk valamivel? Van sajtunk, és szalonnánk is, ha nem sértjük meg vele.

– Köszönöm. És amit a kicsivel tettek, azt is köszönöm. Maguk jó emberek. Megkérdelhetem, mivel foglalkoznak? – A legidősebb csendesen ingatta a fejét, jelezve: jobb, ha nem tudja. Ebben maradtak. Éjfél körül aludni tért minden menedékkérő, az asszony is, a férfiak is.

Másnap, már erősen világos volt, amikor az asszony felébredt. A két nagyobbik gyerek, a két lány álltak a fekhelyénél.

– Hát maguk? – fordult feléjük a családban szokott stílusnak megfelelően. Miért nem keltettek fel? Az asszony körülnézett a teremben, de hiába kereste az esti társaságot. Nyomtalanul eltűntek, akár az éjszaka árnyai. Lehet, nem is járt senki, csak a kimerültség, a hetek óta tartó vándorlás? Már maga sem tudta, mit higgyen.

A kisebbik lány egy papírdarabot hozott elő, az asztalon találta.

– Mit írtak rá, Anya?

Az asszony nézte a két gyereket, aztán a papírt:

– *Köszönjük a szállást. És alatta még: a patakon túl van egy kiserdő. Ha azt elhagyják, az már Magyarország.*

Csak állt a terem közepén, szótlánul, mert nagyon teli volt a lelke.

– Mi lesz most, Anya?

A nagyobbik lány aggodalmas tekintete visszahúzta a valóságba.

– Hogy mi? Hát indulunk haza! Keresse hamar a kocsist, készítse elő a lovakat.